WASHINGTON D C

СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК LIX Ч. 223. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 25-го ВЕРЕСНЯ 1951. No. 223. JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, SEPTEMBER 25, 1951. VOL. LIX.

П'ЯТЬ ЦЕНТІВ в Злуч. Дер. Америки СІМ ЦЕНТІВ Закордоном Тел. „Свободи": BErgen 4-0807, 4-0237 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 FIVE CENTS in the U. S. of America SEVEN CENTS Elsewhere

БРАКУЄ ДРІБНОЇ МОНЕТИ, ГОЛОВНО МІДЯКІВ

Вашингтон, 23 вересня. — Від вибуху Корейської війни урядові Злучених Держав почало недоставати грошей на різнородні виплати, які виносять тепер коло двісті мільйонів денно. Найбільше помітна недостача дрібної монети, ,а в першу чергу мідяних центів. Брак такий великий, що монетні фабрики мусять працювати з подвоєною силою, одначе й це не забезпечує належного постачання гривеників (даймів), п'ятаків та центів, а навіть і півдолярових монет. Щоб хоч частково зарадити недостачі Банки Федеральної Резерви, головно в Ню Йорку, пайкують постачання гривеників, никлів і центів та чверть-долярів („кводрів").

Недостача дрібних монет не випадкова, а природна. Вона виникла через, те, що під час оборонної продукції обмежили кредити, а це викликало потребу готівки. З другого боку, інфляція спричинює боротьбу за ціни, при чому кожен цент має свою вартість. Щоб забезпечити федеральний скарб, треба накладати нові податки, головно на предмети розкошів та загалом брати податки при продажі дрібною монетою, головно центами — „пенами". Інфляцію пізнати з підвишки загального обороту грошей, який ще в червні 1950 р. виносив $27,028,000,000, а тепер доходить до $28,140,000,000. До того приходить ще недостача матеріялу на карбування грошей, а останній страйк мідярних робітників таки добре дався взнаки як Федеральному скарбові так і загальній публіці. Уряд звертається до населення, щоб не тримало дрібних грошей вдома, головно в дитячих щадничих коробках і пускало їх в оборот допомагаючи тим у хвилевій скруті.

РЕЄСТРАЦІЯ ВИБОРЦІВ ДО ОСІННИХ ВИБОРІВ

З початком поточного тижня почалася реєстрація виборців у тих стейтах, де щорічна реєстрація приписана законом. У деяких стейтах реєстрацію переводитимуть наступного або інших тижнів. Теперішньої осени відбудуться різнородні стейтові та муніципальні вибори й тому, хто хоче голосувати, мусить уже тепер припильнувати, щоб записатися до голосування. У самому Ню Йорку реєстрація відбувається цілий день у понеділок і вівторок теперішнього тижня й буде перервана на дальші дні з уваги на жидівські свята. Дальша реєстрація відбудеться 3, 4, 5 і 6 жовтня від год. 5 до 10:30 пополудні, за винятком суботи 6 жовтня, коли реєстраційні бюра (звичайно в шкільних будинках) будуть відкриті від 7 год. ранку до 10:30 ввечорі. Що тепер іде боротьба за вибір чесних кандидатів на важливі становища, то обов'язок громадян допильнувати реєстрації і самого вибору.

ГОЛОВНОГО ПОШТМАЙСТРА НАЗИВАЮТЬ ТИРАНОМ

Сан Франсіско. — На конвенції Американської Федерації Праці теперішнього головного поштмайстра Джессі М. Доналдсона назвав „тираном" голова Краєвого Товариства Листоношів Вилйем Догерті, який займає становище віцепрезидента А.Ф.П. Він зажадав звільнення Доналдсона з його теперішньої посади поштмайстра. Виступ Догерті проти Доналдсона звернув на себе увагу тому, що Доналдсон почав свою кар'єру від служби листоноші, отже від найнижчого щабля в поштовій службі. Він допік листоношам своїм останім обвинуваченням чотирнадцяти листоношів у місті Такома, у стейті Вашингтон, закидаючи їм обманювання Федерального уряду в рахунках за їзду автом „від милі", висотою $400-$800, одначе обвинувачені себе виправдали. Також, як каже Догерті, генеральний поштмайстер був проти підвишки платні поштовим службовцям.

УРЯДОВЦІ ГЛУЗУЮТЬ З ЧЕСЬКИХ ЗАКИДІВ

Вашингтон. — Урядовці департаменту стейту оголосили неформальне одначе істотне заперечення протестів Чехословаччини проти поведінки американських властей у Німеччині супроти осіб, які втікли залізничим потягом. Чеська влада передала була американським представникам протест проти затримування тих людей у себе, кажучи, що вони були схоплені за намовою американського уряду при допомозі терористів, що опанували потяг і що тим подорожним грозили смертю. Америка обіцяє формальну відповідь на такі безпідставні закиди, а тим часом урядовці пригадують, що негайно після прибуття потягу американська влада випустила на волю 77 подорожних, які забажали повернутися до Чехії. При цій нагоді урядовці пригадують, як то чеська комуністична влада тримала від 8 червня до 4 липня американських літунів, які випадково опинилися над чеською територією. Тим часом чеський потяг переїхав на німецьку територію 11 вересня, а американська влада вже 13 вересня дала їм волю повернутися додому. Урядовці кажуть, що комуністи лютують на тих, що не хочуть повернутися додому і шукають способів як відвернути увагу світу від утікачів з-під большевицького режиму.

ЗМЕНШЕННЯ КІЛЬКОСТИ СТУДЕНТІВ В КАЛЕДЖАХ

Ню Йорк. — Статистика запису студентів, зібрана пресовими бюрами, виявляє зменшення кількости студентів у вищих навчальних закладах на 250,000. Це вже другий рік меншає кількість студентів в університетах; цього року кількість студентів, зменшилась на 10 відсотків проти минулого. Загальна кількість студентів у найвищих школах становить 2,250,000 учнів. Одна з причин такого зменшення брак фінансів для шкіл, а головна причина — побір до війська. Одначе, ця остання причина виявилась не такою грізною, як здавалось минулого року, бо число студентів, які дістали право відкладення військової служби, більше ніж можна було передбачувати. Не зважаючи на ці явища, ще не передбачується кризи в майбутньому запотребуванні людей з високою освітою. Такий висновок опертий на інформаціях сотні провідних найвищих наукових установ країни.

В АМЕРИЦІ

● **Слово „Корея" буде поміщене на всіх нагробниках вояків**, що згинули в Корейській війні і що їх поховано на американських цвинтарищах. На доручення президента департамент оборони зразу ж почав поміщувати цей напис на нагробніх каменях.

● **Секретаря стейту Діна Ачесона знову привітав** президент Труман з його поворотом з конференції в Оттаві, заявивши, що він „блискуче виконав" своє завдання. Президент виїхав назустріч секретареві до літунського майдану.

● **Обидві головні робітничі осередні організації**, Американська Федерація Праці й Конґрес Індустріяльних Організацій, об'єдналися в стейті Ню Йорк для спротиву проти намагань зменшити компенсаційні виплати, які дістають робітники наслідком каліцтва. Кампанію за зменшення повели деякі газети.

ПОЧАЛАСЯ КОНФЕРЕНЦІЯ В СПРАВІ ДОГОВОРУ З НІМЕЧЧИНОЮ

Бонн, Німеччина. — В понеділок тут мала початися конференція між трьома західними високими комісарами і західно - німецьким урядом, метою якої є приготовити проєкт нового контрактового договору між західними аліянтами і Західно - Німецькою Федеративною Республікою. У висліді договору Німеччині буде привернена суверенність, в заміну за її вклад в західно-европейську оборону. Напередодні конференції з німецькими представниками аліянтські високі комісарі відбули окремі наради між собою, узгіднюючи приготовані ними звідомлення для німецького уряду з недавніх нарад міністрів закордонних справ трьох великодержав у Вашинґтоні. В дипломатичних колах вважається, що переговори з Німеччиною і підготовка договору з нею не піде такими швидкими темпами, як це було у випадку з Японією, бо хоча західні великодержави погоджуються щодо загальної бази договору, проте між ними існують деякі розбіжності думок щодо його подробиць. Теж позиція німецького канцлера Аденауера не є така певна, як японського премієра Йошиди і серед самих німців є далеко більші розбіжності думок та серіозніша опозиція проти теперішнього уряду, ніж вона виявилася в Японії. Крім того, у випадку з Німеччиною Совєтський Союз має далеко більші можливості впливу на публічну опінію, — ніж він мав її на японську опінію і це теж може продовжити та утруднити оформлення нового договору.

ЕВРОПЕЙСЬКИЙ РУХ ДОМАГАЄТЬСЯ РІВНОПРАВНОСТИ ДЛЯ НІМЕЧЧИНИ

Гамбурґ, Німеччина. — Впродовж останніх трьох днів тут відбулися чергові наради представників ліберально-федералістичного Европейського Руху, на яких чільні европейські політики винесли домагання, щоби Західну Німеччину прийняти на правах повної рівноправности до союзу европейських народів і включити її теж в оборонно-військовий Північно-Атлантійський Пакт. Трибуну Европейського Руху досі вже часто використовувано для підготовки ґрунту до політики, що її опісля зачинають уряди поодиноких европейських країн. Конференція, в якій взяли участь англійські, французькі, італійські, німецькі та інші представники, всеціло піддержала заклик ген. Айзенгауера до ще тіснішої політичної співпраці европейських країн, вважаючи це одною з головних передумов европейської оборони.

А.Ф.П. ЗА ҐЛЬОБАЛЬНИЙ ПОХІД ПРОТИ БОЛЬШЕВИКІВ

Сан Франсіско, 23 вересня. — Американська Федерація Праці приготувала заклик до агресивної світової кампанії проти комунізму, пригадуючи, що тільки за допомогою зорганізованої сили демократичний світ може зберегти волю. Комісія Міжнародної Комісії оголосила звіт для вжитку делегатів сімдесятої річної конвенції А.Ф.П., яка охоплює 8,000,000 членів. У звіті комісія подала такі засади міжнародних звязків: 1. Злучені Держави мають перебрати провід у підписанні миру з Західною Німеччиною з ґарантією беззастережної суверенности повної незалежности. 2. З Росією чи без Росії західні здружені країни повинні заключити мир з Австрією. 3. Великобританія, Франція, Югославія і ЗДА, без уваги на російську опозицію, повинні перевести ревізію миру з Італією, який А.Ф.П. називає несправедливим для італійського народу. 4. Грецію й Туреччину треба негайно прийняти до Північно - Атлантійського Пакту. 5. Уряд Злучених Держав має видати „енерґійний заклик" до урядів країн Середнього Сходу, щоб вони підписали пакт безпеки з виключенням решток колоніяльної системи. 6. ЗДА мають давати далі „моральну й матеріяльну" допомогу націоналістичному Китаєві в його підпільній боротьбі на китайському суходолі. 7. „Голос Америки" має бути продовжуваний і йому треба дати доступні фонди. 8. Завзята оборонна програма Америки має іти далі. Резолюція з закликом до ґльобальної боротьби з'явиться завтра.

● **Британський амбасадор** у Москві Д. Келі виїхав до Лондону після двохрічної праці на цій посаді.

ОПЕРА „КАТЕРИНА"—НОВИЙ МИСТЕЦЬКИЙ УСПІХ МОЛОДІ В НЮ ЙОРКУ

Ню Йорк. — В неділю 23-го вересня Метрополітальний Комітет американсько - української молоді добився нового мистецького успіху, виставивши

Марія Полиняк-Лисогір

стараннням місцевого Посту американсько-українських ветеранів оперу М. Аркаса „Катерина", при вщерть виповненій залі Фешин Інституту. В головних ролях виступали: оперова співачка Марія Полиняк Лисогір (Катерина), Гільдана Зятик (мати), Іван Гош (Андрій), оперовий співак Микола Чалий (батько), Іван Самокішин (Іван), Алісія Куців (Оксана) і Євгенія Ковальська (Одарка), як теж мішаний та чоловічий і дівочий хори. Замість оркестри акомпаніювали ввесь час на двох фортепіянах Ольга Дмитрів і Френсіс Стон. Режисерував Йосип Гірняк, оперою дириґував Юрій Оранський а хорами Л. Крушельницький. Публіка з окремим одушевленням приймала високомистецькі співи і гру Марії Лисогір та Миколи Чалого, хоча й інші поодинокі артисти і групи вив'язувались зі своїх роль якнайкраще. Танцями керував Володимир Бакад, а про костюми подбав Федір Бражник з дружиною. Публіку на імпрезі творили у великій пропорції

Ольга Дмитрів

старі і нові іміґранти та народжена тут молодь. Опера, що була спільним трудом Метрополітального Комітету з Галиною Слободян на чолі та при

Микола Чалий

співпраці артистичних новоприбулих сил, була присв'ячена Олі Дмитрів, завдяки енергії та невсипущій праці якої — місцева молодь в останніх кількох роках вславилася своїм великим вкладом в розвиток української культури і мистецтва на цій землі. Імпрезу закінчено українським національним гимном. Всіх приявних на залі понад 1500 осіб.

АЛІЯНТИ І ЧЕРВОНІ В КОРЕЇ ПОГОДИЛИСЬ НА ВІДНОВЛЕННЯ ПЕРЕГОВОРІВ

Токіо, 24. вересня. — Аліянтське і комуністичне командування в Кореї погодились наостанці на відновлення переговорів в справі перемир'я і сьогодні вранці їхні представники вже знову зустрілись на передмісті Каесонґу, щоб встановити передумови продовжування переговорів. Переговори відновлено після обміну посланнями між аліянтським і комуністичним командантами впродовж останніх 24 годин. В неділю вранці аліянтський командант на Далекому Сході, ген. Метью Ріджвей, відповів на комуністичне послання з минулого тижня, приймаючи їхню пропозицію щодо відновлення переговорів та пропонуючи зі свого боку негайну висилку зв'язкових офіцерів, щоб спільно обговорити передумови дальших переговорів. Ген. Ріджвей при цьому рішучо вікинув обстоювані комуністами їхні обвинувачення щодо аліянтського порушення невтральности Каесонґу. Послання Ріджвея, скероване до північно-корейського премієра Кім Іль Сунґа і команданта ком.-кит. „добровольців ген. Пенґ Тен-гуаї, було передано по радіо в неділю рано. Сьогодні рано комуністичні команданти, теж по радіо, прийняли пропозицію ген. Ріджвея та повідомили про негайну висилку своїх делеґатів в договорене місце в районі Каесонґу, але знову повторили свої обвинувачення проти аліянтів за „порушення" невтральної території аліянтськими вояками і літаками. В комуністичному посланні сказано, що ця „серія випадків порушення невтральности Каесонґу, спровокованих аліянтськими військами і літаками, була безпосередньою причиною перервання переговорів", та що аліянти поносять за це відповідальність. Ген. Ріджвей зі свого боку вчора заявив, що „відповідальність за безпотрібне перервання переговорів в справі перемир'я" поносять комуністи. Комуністи теж домагаються встановлення „відповідної машинерії", що прослідживала б і полагоджувала б евентуальні нові випадки порушення невтральности Каесонґу в майбутньому і ця справа по всяких правдоподібностях буде перша на порядку відновлених переговорів. Сьогодні рано, безпосередньо після одержання комуністичного послання, аліянтські зв'язкові вибралися в умовлене місце на зустріч, але ще невідомо чи вони застали там комуністичних представників.

ПОСИЛЕННЯ БОЇВ НА КОРЕЙСЬКОМУ ФРОНТІ

Токіо, 24. вересня. — Обмежені досі переважно до патрульних акцій бої на корейському фронті набрали вчора нової сили, як ворог ввів в дію нові підкріплення і нову важку зброю. На східному секторі на північ від Янґґу аліянти здобули велику перемогу, захопивши і закріпивши остаточно найбільш стратеґічний верх гірського хребта, що опановує цілу околицю. Гору здобуло тільки трьох вояків з одного аліянтського батальйону, що почав наступ на неї 19. вересня та який в боях втратив майже дві треті частини свого складу. Здобуту вчора позицію негайно закріплено і забезпечено для аліянтів. На інших секторах фронту, зокрема в „залізному трикутнику" в районі Кумгви на центрально-східній ділянці, комуністи кинули до бою свіжі підкріплення та ввели в акцію нову кількість важкої зброї. Всі їхні атаки були відбиті з великими втратами для них. На західній ділянці фронту аліянтські патрулі вчора натрапили вже на сильний спротив ворога, що свідчило б про кинення до бою нових ворожих підкріплень теж на тому секторі. Аліянтська авіяція знову почала масові налети та бомбардування ворожих воєнних об'єктів в запіллі, знищуючи мости, залізничі получення, військові магазини та скупчення ворожих військ.

ҐЕЛЛОП ЗАПОВІДАЄ ПЕРЕМОГУ КОНСЕРВАТИСТІВ В АНГЛІЇ

Лондон. Англійська філія відомого американського Інституту Ґеллопа, що займається провіркою публічної опінії, заповіла перемогу Консервативної партії в найближчих виборах до англійського парляменту, що мають відбутися 25-го жовтня. Проте, Лейбуристська партія „певна" своєї перемоги, потішаючись помилковими передбачуваннями Ґеллопа в Злучених Державах перед виборами на президента в 1948 р., хоча Ґеллоп майже в подробицях передбачив вислід британських виборів в 1950-тому році. Морґан Філіпс, секретар Лейбуристської партії, назвав досліди публічної опінії Ґеллопом „новим засобом пропаґанди" та заявив, що Лейбуристська партія іде до нових виборів з вірою і певністю своєї перемоги.

СОВЄТИ „УКРУПНЮЮТЬ" ТЕЖ ЦИВІЛЬНУ ОБОРОНУ

Москва. — Тут проголошено об'єднання під одним керівництвом військової, морської і авіяційної організації цивільн. оборони, створюючи один т. зв. Добровольчий союз допомоги армії, фльоті і авіяції. На чолі організаційного комітету нової групи стоїть ген. Василь Кузнєцов, що й проголосив об'єднання цих трьох арганізацій цивільної оборони. Він назвав це „великим політичним почином для виелімінування паралелізму в керівництві, для скріплення організаційних рядів та для поліпшення військової, атлетичної і виховної роботи між членами організації і між масою населення". Нова організація ставить собі за окрему ціль творення своїх відділів по селах.

ОГРАБИЛИ УКРАЇНУ НА 72,000,000 ПУДІВ ЗБІЖЖЯ БІЛЬШЕ НІЖ МИН. РОКУ

Вашинґтон. — Згідно з американськими підрахунками висліду цьогорічних жнив в Сов. Союзі та про здачу хліба державі, — в цьому році Україна „здала" майже 72 мільйони пудів (пуд — коло 36 фунтів) збіжжя більше ніж в минулому році.

БРИТАНІЯ ВІДКИНУЛА ІРАНСЬКІ ПРОПОЗИЦІЇ ЩОДО ВІДНОВЛЕННЯ ПЕРЕГОВОРІВ

Теґеран, Іран. — Британський представник в Ірані передав вчора іранському представникові ноту, відкидаючи неофіційні іранські пропозиції щодо відновлення англо-іранських нафтових переговорів на базі дотеперішніх іранських вимог. Виміна нот була неофіціяльна. Нота іранського посередника була практично повторенням тих самих вимог, що їх ставив іранський уряд свого часу за посередництвом Гарримана, але який відмовився передати такі вимоги Британії. В теперішній ноті повторено ті самі вимоги, за вийнятком ультимативного домагання, щоби Британія відновила переговори до двох тижнів, бо в противному випадку всім британським нафтовим урядникам в Ірані буде відібране право на дальший побут. Вміжчасі в самому Ірані помітно збільшується опозиція проти уряду премієра Моссадеха, що призвів до цього конфлікту з Британією, поставивши країну в складне домашнє і міжнародне положення.

АНГЛІЙСЬКИЙ КОРОЛЬ ПЕРЕЙШОВ ОПЕРАЦІЮ ЛЕГЕНІВ

Лондон. Вісімох найвизначніших британських хірургів перевели вчора англійському королеві Юрієві VI. операцію легенів, вирізавши частинно, або цілком одну легеню. Дев'ять годин після операції лікарі проголосили комунікат про переведення операції, заявляючи, що стан монарха є задовільний, хоча деяка непевність мусить залишитися ще на кілька днів. Операція тривала майже дві години. В тому часі королівська сім'я та мільйони підданих британської корони молились за її успіх. Перед палацом короля стоять великі маси народу, очікуючи кожної вістки про стан здоров'я свого улюбленого монарха. Перше повідомлення про перебіг операції передано королевій Єлисаветі, а опісля іншим членам королівської родини та премієрові Клементові Атлі. Досі все ще не повідомлено виразно про рід і характер недуги короля, окресливши її тільки як „структуальну зміну в легенях".

В СВІТІ

● **Від вибуху в головній квартирі** італійської компартії, що стався під час танців, що були влаштовані для придбання фондів, загинули три жінки і поранено понад тридцять осіб.

● **Звільненого з посади** генерального секретаря чеської компартії — Рудольфа Сланського — призначив чеський уряд на керівника новоутвореної установи для координації підготовки економічних плянів.

● **В червоному Китаї пошкоджено** 11,600,000 акрів озимих хлібів наслідком посухи, повенів і навали шкідників — повідомляють з офіційних комуно-китайських джерел.

● **Фінляндія хоче стояти збоку** від конфлікту Схід-Захід, підтримуючи добрі зв'язки з усіма країнами світу, в тому й з СССР, — заявив новий фінський уряд, на чолі якого стоїть аґрарна партія (прем'єр — Урго Кекконен).

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily exxcept Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75
В Джерзі Ситі і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	$ 6.50	Six months	$ 6.50
На три місяці	$ 3.50	Three months	$ 3.50
Число з понеділка (з англійською частиною):		Monday'sissue (the Ukrainian Weakly, English language supplement):	
На рік	$ 3.00	One year	$ 3.00
На пів року	$ 2.00	Six months	$ 2.00

За кожну зміну дареси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ДОКУМЕНТИ СТРАДНИЦТВА

На іншому місці містимо надіслану з Німеччини статтю п. н. „Важлива та потрібна справа", яку треба нам не тільки прочитати, але й подумати, як врятувати важливі документи, тісно зв'язані з трагедією України. Бо ж і вони частина історії українського народу. Не знаємо, як багато подібних документів опинилось в українських руках, проте можна припускати, що їх мало порівняно з тими нещастями, що їх пережив ввесь український нарід тільки за останніх десять років, чи що пережили хоча б ті, що жили в підсовєтській Україні, а сьогодні поза її кордонами.

Тут маємо до діла з матеріялами, що вже зібрані і що мають дуже високу вартість. Вони навіть актуальні в тому розумінні, що помогли б ще тепер тисячам українців, розсіяним по цілому світі, себе відшукати і родинні чи інші стосунки нав'язати, або хоч дізнатись, де й коли хто помер. Ці матеріяли ще важливіші для висвітлення правдивої історії того періоду, який зв'язаний з націстською окупацією України і мартирологією українського народу під гітлерівським окупантом. Як виходить із згаданої статті, зібрані там матеріяли кидають світло на боротьбу українського народу також і з націстським наїзником, а це дуже потрібне не тільки для майбутньої історії, але й тепер, бо ворожа пропаґанда послугується якраз тепер теж і з цього боку різними неправдами, щоб тільки шкодити українському визвольному рухові.

Не менше важне й те, що Україна перше всіх повинна дістати відшкодування від Німеччини за заподіяні матеріяльні шкоди. Щодо цього також зібрані документи, хай і не повністю, а тільки частинно, але зібрані.

Немає двох думок, що мусимо подбати, щоб ці документи перебрала завчасу якась українська установа для дальшого переховування чи вжитку, бо інакше вони цілком певно пропадуть. Дуже можливо, що треба буде інтервенювати у влади, щоб їх взагалі можна було видобути! В теперішніх обставинах могли б це зробити найскорше й найуспішніше американські українці, самі, або разом з канадійськими. Тут, у Злучених Державах, міг би тим зайнятись ще найкраще Злучений Українсько-Американський Допомоговий Комітет, який у постійному контакті з ІРО, а воно матиме в цій справі останнє слово. Дуже можливо, що треба буде інтервенювати також і Українському Конгресовому Комітетові.

Сяк чи так, а треба братись за це діло негайно.

Річ ясна, що це тільки одна сторінка цієї великої проблеми, а саме — рятування того всього, що призбирано на скитальщині та що стосується останніх десятків років українського життя на рідних землях і на чужині. Все це повинно бути вивезене, особливо з Німеччини, і переховане в Злучених Державах, Канаді, чи інших вільних країнах, де для них безпечне місце, без огляду на те, чи воно стосується визвольної боротьби і політичної акції, чи духового українського життя. Правда, про це вже нераз була мова, але не бачимо й досі задовільних наслідків тих гарячих і переконливих закликів, що їх було так багато в пресі, чи деінде. Щось уже зроблено, але з рештою зволікаємо. Подана в цьому числі нашого часопису інформація з Німеччини мусить стати рішучим поштовхом для полагодження важливої справи збирання і зберігання матеріялів першорядної національної ваги.

НОВА ОБОРОННА ЗБРОЯ

Усі ми часто говоримо про воєнну загрозу, але мало хто здає собі з неї справу. За податками, збільшеними коштами прожитку та за всякими іншими щоденними турботами і потребами ми найчастіше забуваємо, або краще — ми цілком не усвідомляємо собі суті і величини тої загрози, що в теперішніх обставинах може в кожній хвилині звалитись на наші голови. Це теж, можливо, тому, що до тих загроз більшість з нашої генерації мала можність призвичаїтись, переживши одну або й дві світові війни та багато всіляких менших нещасть, яких нам доля не жалує. А проте, теперішня воєнна загроза немає жадного порівняння в дотеперішній історії і її ніхто не може собі уявити в цілій повноті. Бо до всіх тих смертоносних винаходів, що їх зроблено в обставинах дотеперішніх воєн, долучується звільнена тепер людським генієм космічна сила — атомова і воднева зброя, якою дослівно можна знищити людство і ввесь його дорібок на цій нашій планеті.

Звичайно, живий — живе думає, і тому теж не можна дивуватись, що ми більше турбуємось збільшеною на один цент оплатою за поштову карточку чи двома центами підвишки на ціні за фунт м'яса, ніж тим, що одного дня ми всі могли б перестати існувати і після нас залишилося б тільки випалене пекольним космічним вогнем місце. Але так не думають ці, що їх ми вибрали та уповажнили справами нашої оборони. Ясно, що не про всі їхні оборонні заходи говориться і пишеться, не про все повідомляється, щоб не зраджувати наших оборонних таємниць ворогові. Проте, вже тільки ці скупі інформації, що їх подається до відома загалу, та деякі тільки натяки відповідальних державних мужів створюють в нас почуття самопевности і безпеки, що й дозволяє нам нормально жити і турбуватись нормальними щоденними справами, знаючи, що нас не може заскочити жадна несподіванда та що разом з новою зброєю вдосконалюється теж відповідну нову оборону.

Ще недавно ми читали повідомлення, що в теперішніх обставинах нашої оборонної підготовки на кожних 10 ворожих літаків, які везли б на наші голови атомову бомбу, 7 може оминути нашу оборону і скинути свій смертоносний вантаж на обрані цілі. Але вже сьогодні це відношення сильно зменшилося і є всі причини сподіватися, що з дальшим розвитком нашої оборонної техніки наша територія і повітряні простори над нею будуть взагалі недоступні для жадної ворожої сили.

Президент Труман, промовляючи недавно в Сан Франсіско, згадав про „фантастичну зброю", яку ця країна розвинула і вже продукує. З дальших доривочних публічних інформацій виходить, що до цеї „фантастичної зброї", крім всіх відмін атомової і водневої зброї, крім літаків, що ними можна керувати зі землі та які можуть завезти і скинути атомову бомбу з прецизною точністю на кожну ворожу ціль. тепер разаховується ще зокрема справді фантастичну протилітунську оборонну зброю. З останніх повідомлень виходить, що Америка розвинула і вже продукує, або може продукувати літаки, кулі, ракети і гармати, „що бачать". Така куля чи ракета, випущена „на сліпо", сама „шукає" собі ворожого літака в повітрі. Те саме з гарматами, які автоматично скеровують свої дула точно за ворожим літаком. Це фантазія, що стає дійсністю в добі атомової енерґії, радару та всіляких інших „чуд" техніки. Продукція цеї оборонної зброї має мати сьогодні першенство, що виходить з оборонної, а не зачіпної політики Злучених Держав. Велика частина з тих п'яти більйонів долярів, що їх призначено на потреби збройних сил, буде використана власне для цеї оборонної зброї, смертельну „фантастичність" якої ворог пізнав би на власній шкурі, якщоб поважився на агресію проти вільного світу.

А. Луцьків.

НОВА КЕРЕНЩИНА

(На захист демократії)

В цей час, коли боротьба проти комуністів, творців найгіршої тиранії сучасности, а особливо їхнього передового аванґарду і світового центру— СССР набирає особливої ваги, коли доба закликає не лише американську а й світову демократію до ще більшої єдности, політичної пильности, непримирености і бойової готовности, саме в цей час знову заткивізувався російський імперський еміґраційний загал і, нарешті, спромігся видати з себе ніщо інше, як лише 2-гу керенщину.

До цього часу всьому світові була відома лише 1-ша керенщина, себто цілковите роззброєння народів бувшої російської імперії перед большевизмом, державна дезорганізованість якої навіть не проявила наміріз серйозної боротьби з комуністами і цим самим лише допомагала й сприяла їм. З другого боку не менш відома вона ще й намаганнями утримати збройною силою Російську імперію, потворний витвір довгих віків російського імперіялістичного загарбництва та гніту.

Коли 1-ша керенщина була трагедією поневолених народів, а при тім і панівного російського народу, то 2-га керенщина покищо лише політична комедія, яка, коли їй сприяти, може по розгромі комуністичної тиранії привести багатомільйонові маси поневолених народів теперішнього СССР до нового трагізму.

Керенський і його спідручні заявляють про революційну боротьбу з сталінським комунізмом. З цього виходить, що вони себе уявляють революціонерами при цьому забуваючи, що одних словесних протикомуністичних виступів далеко не досить для того, щоб когось зарахувати до революціонерів. І Гітлер і Мусоліні виступали проти Сталіна (і не лише словом!), але революціонерами вони ніколи не були, а тільки носіями чорної реакції.

В наш час поняття „революціонер" жахливо викривлене і спотворене комуністами, фашистами і всілякими іншими імперіялістичними загарбниками. Тому всім героям штутґартських комбінацій потрібно нагадати, що це поняття тепер всюди повністю і цілком зівпадає з поняття послідовний демократ та що інших, справжніх революціонерів, поза послідовними демократами в сучасному світі нема. Чи ж не являється смішним намір Керенського зробити себе революціонером, коли він вихованець не демократичної, а імперіялістичної школи і не в боротьбі за зміцнення послідовної демократії, в боротьбі за збереження Російської імперії.

Ми, українці, воюємо з керенщиною, лише з позицій захисту послідовної демократії, з позицій захисту своїх не більших і не менших, а таких же рівних людських прав, якими користуються всі вільні народи світу, і які нашому народові російські імперіялісти відбирають.

На недавньому зїзді в Штутґарті Керенський і його люди знову намагалися говорити від імени пригноблених Кремлем народів. За яким правом, панове захисники російського імперіялізму?! І знову та ж сама відповідь — за старим „правом" російського імперіялізму, за правом міцнішого і сильнішого кулака!

Царина політики — це людське, царина фальшивої політики і політиканства — це протилюдське. Справжня політика робить з темного прозоре, вносить в темряву світ, відділяє суттєве від випадкового, розкриває постійне в тимчасовому і проголошує необхідність їхнього існування.

І цієї людської, ясної, суттєвої, а разом з цим і справедливої політики керенщина найдужче боїться, більше того, вона намагається весь час боротись проти неї. Справжня демократична політика їй завжди чужа, бо вона вимагає від керенщини, перш за все, відмовитись від традиційного „духу" Москви, бо лише після цього може прийти тверезе розуміння демократизму, демократичної політики. І росіянин, котрий не здібний на це— політично покійник, він ніколи не буде дійсним демократом, дійсним борцем за волю і соціяльну справедливість і як такий не знайде на довший час симпатиків і друзів серед вільних людей. Бо демократія кожному стільки ж дає, як і бере від нього.

Коли б Керенський і його люди були революціонерами, то вони мусіли б раз назавжди відмовитись від імперіялістичного загарбництва. Перемогти себе як минувшину, щоб стати сучасністю. Та цей процес для них не під силу, просто, це їм не дане. І тому всі ці незмінні захисники російської імперіялістичної політики, за старою звичкою, котяться по давно відомих і звичних їм шляхах захисту, понад все, цілости імперії, захисту права сили їхнього кулака.

Ідейно непримиримі з ними і сильні своєю духовою правотою люди підкорених націй не здаються і ніколи не здадуться російським імперіялістам, вони ніколи не віддадуть в їхні гнобительські руки своїх батьківщин. Герої боротьби

(Закінчення на стор. 3)

Всеволод Ващенко.

Важлива та потрібна справа

Роки минулої війни були роками масового переселення людей. Більшу частину депортовано до Німеччини примусово, частина сама вирушила на захід від „визволителів", частина це військовополонені.

Велика кількість тих людей загинула в дорозі, в німецьких концтаборах, а то просто невідомо де ділася. Щоб розшукати тих людей, що були переміщені в наслідок війни, утворено спеціяльну установу: International Tracing Service Headquarters (Міжнародна Служба Розшуків), завданням якої є встановити, де перебувають прибулі до Німеччини та з нею союзних держав люди, хто з них загинув та де або куди переїхав. Останні роки там також реєструють осіб, що прибули після війни до Німеччини як політичні втікачі зі сходу та одержали т. зв. статус ДП, тобто знаходяться під опікою міжнародної організації втікачів.

Така установа існує аж досі на кордонах російської, американської та британійської зон Німеччини у м. Арользені.

За роки свого існування ця установа, або як її звуть скорочено „Трейсинг", зібрала дуже цінний матеріял щодо чужинців, які перебували в Німзеччині і вже тепер можна дістати вичерпні інформації про більшу кількість людей, що були переміщені під час війни. На працю цієї установи витрачено силу грошей. Сам трейсінґ розташовано в величезних приміщеннях, де розмістилися б тисячі людей, а кількість службовців становила до останнього часу понад 1,300 осіб, не рахуючи численних бюр та представництв по всій Европі.

Праця Трейсинґу не така проста, бо частина матеріялів загинула під час війни як от акти судові, справи таємної поліції кол. німецької держави, тощо. Частково ще й тому, що німці намагаються приховати ці матеріяли і навмисно подають неправдиві відомості. Особливо ще й тому ускладнена справа, що прізвища людей, особливо зі сходу, страшенно перекрутили німецькі службовці, як в різних установах, так і в самому Трейсінґу при організації картотек. Особливо погано стоїть справа з українцями, яких працює тут тільки кілька чоловік, а в українських справах працюють німці, до того ще колишні наці, що звичайно не зацікавлені щось знайти чи вияснити, а лише одержати гроші.

Проте, не зважаючи на ці численні помилки, досі зареєстровано понад 10 мільйонів осіб, складено ґрунтовну картотеку, що має становити до 20 міль. карток, розроблено силу документів, знайдено десятки тисяч родичів, особливо дітей, що загубили своїх батьків.

Для нас, українців, праця Трейсінґу особливо важлива. Це тому, що: 1. Там зібрані матеріяли майже про всіх українців, що перебували в Німеччині і це уможливить розшуки їх тими родичами, що розкидані по світу. Це дасть можливість по звільнені України сотням тисяч людей довідатися про долю своїх рідних. Досить сказати, що тепер надходить до 3,000 запитів місячно про розшуки тих чи інших осіб, головно з теренів України та Росії. 2. У трейсінґу зібрано величезний історичний матеріял про нову еміґрацію по другій світовій війні. То судові справи німців, реєстрації т. зв. остарбайтерів, концентраційних таборів, таємної поліції, судів, допоміжних комітетів та інш., на підставі яких можна скласти чудову історичну або літературну працю про рух спротиву окупантам, про життя українців закордоном. 3. Нарешті ці матеріяли дадуть підставу для визначення шкоди, яку заподіяла війна українцям, як і для того, щоб жадати відшкодування, як то тепер роблять жиди та потерпілі від націзму.

Уже з цих коротеньких рядків можна зробити висновок, що було б дуже бажаним зберігти ці матеріяли для майбутнього, особливо в тій частині, що стосується українців.

Досі ця установа існувала в системі ІРО, але тепер в зв'язку з ліквідацією цієї організації, Трейсінґ передано Верховній Аліянтській Комісії в Німеччині, що в свою чергу вживає всіх заходів до ліквідації цієї установи.

З цією метою відповідні аліянтські чинники намагаються передати всі матеріяли німцям і вже почали подекуди цю працю. Звичайно, як що так буде, то ці матеріяли загинуть, бо німці за всяку ціну десь їх знищать аби приховати остаточно останні сліди тих злочинів, що заподіяли націсти кол. окупованим народам. Коли до того додати, що в самому складі службовців є повно кол. високих урядовців гітлерівського часу та осіб, що були начальниками в кацетах тощо, то слушне побоювання про затаювання та згодом цілковите знищення матеріялів.

Досить згадати, що як тільки почали матеріяли передавати німцям, зразу почалося масове звільнення тих небагатьох ДП, що працювали в Трейсінґу. Тепер у ньому з українців лишилися тільки три особи та й ті не працюють на важливих місцях. Можна передбачити, що до першого січня остаточно будуть звільнені усі ДП з праці, а лишаться тільки які три сотки самих німців, що, звичайно, прикладуть усіх зусиль до „ліквідації".

Отже, поки Трейсінґ існує, наші громадські організації, особливо в Америці, що мають більше сили, повинні завчасно подбати, аби ці коштовні матеріяли не зникли. Отже:

1. Треба використати час, поки Трейсінґ існує та навести довідки про всіх тих осіб, що згубилися під час війни. До того треба, щоб наші громадські організації вимагали від Верховної Аліянтської Комісії щоб до остаточної ліквідації цієї установи всі українці були залишені на праці, особливо на розшуках, бо без цього навряд, чи загалом рація посилати запити. Все одно німці, як правило, нікого не знаходять.

2. Треба забезпечити надалі схорону цих коштовних матеріялів. На нашу думку для цього не потрібно ані так багато грошей як тепер, ані приміщення.

Коли б службовці були з представників тих національностей, що їх розшукують, відпаде потреба в великому штаті. Так само не потрібне таке приміщення, яке тепер є. Різні громадські організації без великої затрати коштів легко могли б забезпечити схорону та довідки. Така організація як ЗУДАК була б найліпшим господарем тих матеріялів. Тільки ні в якому разі — німці.

3. Що негайно треба зробити: це перевезти всю установу десь далі на захід Німеччини, хоча б до району Штутґарту або Фрайбурґу, де більше скупчена наша громада та де далеко до кордонів. Тепер Трейсінґ віддалений від російського кордону на кілька кілометрів. В разі якихось несподіванок та конфліктів матеріяли загинули б у перші хвилини. Але головне те, що через службовців німців, що в переважній більшості мають родичів та зв'язки зі східньою зоною, дуже легко Совєтам дістати інформацію про місце перебування того чи іншого ДП або біженця та куди він виїхав.

Наглість цієї справи очевидна. Слово за нашими українськими організаціями.

Іван Хмельницький.

В КРАЇНІ РАБСТВА І СМЕРТИ

14)

Брудні і спухлі вони цілими днями сиділи в своїх смердючих бараках. Лише деякі могли вийти на терен табору. Вони блукали з марною надією розшукати щось їстивного. Улюбленим місцем їх відвідин була брудна помийниця. Сидячи навкарачки на помийницях та ямах, де зсипали сміття, вони вибирали всілякі відпадки: іноді їм щастило знайти ласі шматочки, у вигляді риб'ячої голови, чи картопляного лушпиння. Тоді між в'язнями починалися цілі баталії — вони билися між собою, падали, билися лежачи, кусалися і з їх цинготних ясен текла кров.

Цих людей доведених до цілковитого отупіння і втративших цікавість до всього крім їжі, використовували слідчі III. відділу для різноманітних провокаційних свідчень, коли ці уповноважені НКВД намагалися комусь з в'язнів „пришити" нову справу. За шматок хліба ці нещасні згоджуються на все. Багато з в'язнів, доведених до „абісінії", зрозумівших всю безвихідність свого становища і знаючи, що так не витримають висидіти весь свій термін ув'язнення, зважувалися раз на завжди звільнитися від роботи, в розпачі відрубували собі всі пальці, або навмисно калічилися.

Ціною страшного каліцтва, вони намагалися зберегти життя. 1937 р. на 10 тисяч в'язнів Ахпунського відділу Сіблагу НКВД було 136 випадків самокаліцтв.

Але даремна була надія цих в'язнів. Їх судили за самокаліцтво по ст. 58, 14, як за саботаж.

Тюрма в тюрмі.

Весь час, але особливо широко і неприховано у 1937-38 рр. „III. частина" насаджувала і вербувала серед в'язнів своїх сексотів.

Так само, як і на „волі", кожного вже засудженого і перебуваючого в таборі підозрівалося в нерозкритому контрреволюційному злочині. Особливо страждали в'язні, які були засуджені не за політику. Їм намагалися „політику" причепити. Вони десь в товаристві своїх товаришів висловлювали незадоволення тим чи іншим міроприємством большевицької влади... негайно заарештовувалися і потрапляли під слідство. В'язнів обвинувачували у нових досить важких „злочинах", і давали новий термін кари, який на таборовій мові називався „довісок".

Мене теж не минула та доля. На мене доніс убиральник нашого бараку, що неначе я підбурював кількох в'язнів, відмовитися від праці, і висловлював незадоволення з приводу поганих харчів. Цього було досить, щоб мене заарештували і обвинуватили по ст. 58, 12, тобто у саботажі. Я відкидав ці обвинувачення, мотивуючи логікою, що самого порушення трудової дисципліни і невиходу на працю ніколи не було. Я і мої друзі, не мали відмовлень від праці. А за погане харчування я вирішив стояти на свойому.

Так. Харчування у минулому місяці в нашому таборі було краще, але в останній час воно стало гірше. Можете це перевірити, — рішуче заявив я молоденькому слідчому. Не дивлячися на це, я просидів у таборовій в'язниці під слідством три місяці. За цей час довелося бути свідком страшних подій, як невинно засудженим знаходжено злочини, начебто поповнені вже в таборах і за них знов „суджено". НКВД в таборах дбає, щоб можливо мало в'язнів пережило свою кару. Тому тут знов знаходять причину для арештів і починають все спочатку: слідство, свідків, фабрикування „доказів" і т. д.

В тайзі „НКВД-исти самі почуваються засланцями і з винятковим садизмом знущаються. Як скрізь і завжди — так і тут — найстрашніші моральні тортури, коли від в'язня вимагають признатись, що він незадоволений ненависним йому засланням і розуміє, що це злочини проти „природної влади"...

Чи може комусь поміститись щось подібного в голові? Чи можна когось карати за те, що ви не захоплений тим, що дармо попав в пекло тайги?

При цих допитах звіріли допитувані і слідчі. Це був пекельний сміх сатани над світом, людьми, законом і Богом. Тут щойно було видно, що большевизм це втілення зла, це справжня влада тьми, яка не тільки знущається над жертвою, але й над катом.

Ще й сьогодні мені часом здається, що ця „тюрма в тюрмі" це був лише страшний кошмар голодної і виснаженої людини. Але це була дійсність, що позначалась кров'ю, муками і смертю тисяч в кожному таборі.

Не менше, як 60% підсудних було розстріляно ВОХР — НКВД за якісь фантастичні зфабриковані у таборі провокаційні „справи". Їх виводили за табір перед вечером, зганяли у болотнисту місцевість, що її було видно з вікон нашої в'язниці на „12 колоні горшорлагу НКВД" і стріляли. Драговиння поволі засмоктувало тіла.

(Продовження буде).

Юрій Артюшенко

БОЖЕ, ПРОБУДИ НАШЕ СУМЛІННЯ!

Саме в той час як б. вояцтво з пієтизмом святкує день Перемоги — один із найбільших днів з останнього державницького періоду (як це напр., 9-го вересня в Шікаґо ,де свято перейшло ґарно), на сторінках американської преси дискутується питання „плебісциту" в Україні. Рівночасно, як довідуємося з резолюції Головної Управи ОбВУА, що була оголошена в „Свободі" ч. 209 з 8-го вересня, хтось, що скрився за псевдонімом Остапа Войнаренка ганебно паплюже в українськім часописі „Америка" все те, що є найсвятішим для тих усіх б. вояків, які формально ще і тепер перебувають у безтерміновій відпустці з Української Армії.

Власне ,на фоні 32 річниці Свята Перемоги ці два останні явища видаються нам у тіснім, хоч і в не безпосереднім зв'язку, та тим не менше, якщо не запобігти своєчасно, вони — з нашої вини — можуть стати у своїх наслідках для нас жахливими. На це й хочемо звернути увагу нашого громадянства.

І так: „Історію й державні традиції творять найстарші, старші, середущі, молодші й наймолодші, всі разом, і всі разом пеердають їх у безперервній тяглости — від одної державницької доби до другої. Праджерелом нашої історії й нашої державницької традиції є княжа й козацька доба, а безпосереднім джерелом для нас є останній державницький період, про що ніяк не можна забувати, бо забуття цього є рівнозначним із національним самогубством.

Це те, що пригадує 32-річниця Свята Перемоги. Тому й спинимося довше над тим, що пригадує та диктує нам б. вякам цей день, день Перемоги Української Соборної Армії над большевиками, з а в е ршеного здобуттям Києва, день у джерелі то якого й є заглиблена своїм корінням наша сучасність.

Найперше: День славної Перемоги над большевиками, день здобуття Києва Українською Соборною Армією, день 30-го серпня 1919-го року, — уосібнює в собі в усій повноті цілу нашу історичну добу. Далі, цей день пригадує нам, що національно - державницька збройна сила, Українська Соборна Армія, власними силами і могучим ударом у трьох напрямках відтворила світлі традиції українських перемог княжої і козацької доби та ввійшла в Київ, який зустрів її так, як колись він зустрічав тільки Богдана Хмельницького. І нарешті пригадує він, що Українська Соборна Армія в дні 30-го серпня 1919 року зцементувала тяглість питоменних українському народові власних військових традицій, тих традицій, яким чистоту й належний вияв національного духа дає тільки Суверенна Соборна Держава.

Пригадує він нам усім б. воякам-українцям про те, що не сміємо не доцінювати військово - державницьких традицій власної національної армії, що була справді незалежним виявом українського духа і то не в час чужої пануючої дійсності, але в час існування своєї Держави, а з цього випливають для нас ідальші висновки.

Є аксіомою, що кожний нарід від одного державницького періоду до другого живе спадщиною останнього, що був повним виявом суверенної волі народу — без впливу будьякої чужої пануючої дійсности. То ж і то для нас усіх українців — по один і по другий бік залізної заслони — останній державницький період усе був і буде єдиним справжнім джерелом сили. Не дармо ж американський конґресмен Чарлз Дж. Керстен на всенародній українській маніфестації в Ню Йорку, 3-го червня б. р., сказав, що ідеями Петлюри живе не тільки український нарід, але й цілий протибольшевицький світ. І справді, Симон Петлюра — як Голова Української Держави —не тільки персоніфікував собою українську національну ідею, але він був рівночасно символом боротьби України за найвищі духові цінности цілого світу. Як начальний вождь, Головний Отаман Української Армії, С .Петлюра виявив великі здібності, а одним із виявів цього власне то й був оцей славний день Перемоги, день 30-го серпня 1919 року. Як теж у цей день виявивились і здібности наших оперативних штабів та геройство нашого вояцтва, від генерала до рядового стрільця включно. І тут мусимо підкреслити, що ми рішуче мусимо стати в обороні — поруч військово - державницьких традицій Української Армії — її авторитетів та зберігати, як зіницю ока, стару національно - військову гієрархію. І оті всі, мертві й живі, чолові військові постаті всіх національно - державницьких історичних доб, все мусять жити серед нас і наших нащадків.

Захитання національно - історичних авторитетів, порушення тяглості пересмства і порушення національно - військової гієрархії є рівнозначне з національним самознищенням. Пам'ятаймо ж зокрема на те, що Українська Армія, як національно - державна збройна сила, формувалася й існувала не в міждержавний час, не в час чужої окупації, не на чужині та не в складі чужих збройних сил, але формувалася й існувала як Армія Суверенної Держави — Української Народної Республіки, яка спиралася на державних актах із 22 січня 1918 і 1919 років і на своїх законодавствах, яким також підлягала й на основі їх існувала й Армія. Тому не тільки ми, б. вояки тої Армії та всі б. громадяни УНР, але й всі українці, від найстаршого до наймолодшого, які творять українську історію й передають державницькі традиції від одної державницької доби до другої — за повідомленням Управи Відділу ОбВУА в Шікаґо про свято Перемоги - морально й правно обтяжені в обов'язках перед тими законами, бо всякі зміни, що були й є під час чужих окупацій, нікого з нас не звільняють від обов'язків перед тими законами.

За цим теж промовляють до нашого сумління й мільйони жертв — борців, що полягли в ім'я тої української держави, що її назва — УНР. Живі ніколи не сміють забувати тих поляглих героїв, найкращих синів України, яких дух крізь усі минулі тридцять два роки невпинно дзвонить гимн святої волі та просторами лунає і мчить з нами в вічність, раз у раз запалюючи йприєднуючи до великого змагу нових борців, зроджених кров'ю й великим поривом духа їх попередників.

І так, чим глибше й глибше ми поринаємо у пізнання наших державницько - збройних змагань, тим більше й більше вчувається нам у них невмовкаємий з давен давна повний непереможної волі до вічного буття могутний голос України. До гомону цього голосу вже вслухується й світ і починає робити переоцінку поглядів на ту героїчну боротьбу, яку вела й веде Україна. А це то й затривожило прихильників „єдіної неділімої", тому то й вони почали мобілізувати свої сили щоб ними скермувати боротьбу всіх поневолених народів: від боротьби проти всіх видів російського імперіялізму — до боротьби тільки проти комунізму. Так то власне 32-га річниця дня Перемоги й збіглася з сьогоднішньою акцією „плебісциту". Та, на нашу думку не стільки страшні для нас самі російські заходи як власні помилки, з яких найголовнішою то й є помилка в підході до спадщини останнього державницького періоду, якою то ми й пояснюємо те, що український часопис „Америка" дав місце пашквілеві Войнаренка.

Коли ж іде про саму справу „плебісциту' 'то віримо, що російські намагання дискредитації українського державницького періоду та його уневажнення пеерд світом, підуть намарно. Їхнє послуговання різнонаціональними „малоросами", це теж не нове, — це стара російська практика, яку то Сталін в Україні впроваджував під кличем „кадри вирішують усе"! Рівнож і німці послуговувалися різнонаціональними фольксдойчами", а вислідів цього хіба не мусимо пригадувати. До того ж при першім зударі на рідних землях із українською національною стихією та з національними стихіями інших поневолених Москвою народів, всі їх чужонаціональні „кадри" стануть найбільшими їхніми ворогами, бо національна іскра в їхній підсвідомости пробудить їх сумління та запалить у них огонь національного горіння і каяття. Та думаємо, що й західний світ — свідомий помилок минувшини, а зокрема німецьких помилок, не знехтує, як це зробила Німеччина, незалежний український чинник, а визнає його за повновартісний чинник у міжнародніх вазімовідношеннях.

Гірше з нашими власними помилками, а зокрема в справі трактування спадщини останнього державницького періоду. Здавалося ,що здоровий інстинкт української політичної еміґрації переборов усі відосередні сили й політична еміґрація під кличем — одна нація, одна Соборна Держава й один Державний Центр — нарешті віднайшли себе як однолітна цілість в Українській Національній Раді 'і цим скріпила свою вірність суверенній волі українського народу, висловленій у двох великих Актах Самостійности і Соборности. Та на жаль це тільки так нам здавалось, бо й дальше існує політичне розбиття, а в цім то і криється найбільша загроза для нас, а не в „плебісцитах", бо ж певно й Войнаренко не належить до „кадрів" з-під вивіски „народів Росії", але він не в меншій мірі — як і ті кадри, — ллє несвідомо воду на млин „плебісциту".

Отже світлий день Перемоги підсказує нам —усім українцям — як збірному індівідумові звернутися до свого дрімаючого збірного національного сумління зі запитом: Що нам сьогодні диктує дух борців, героїв поляглих у цей день Перемоги? Чи не чуємо у відповіді на це голосу князя Володимира Мономаха, як він промовляв на Любецькому з'їзді: „Чого сваримося поміж собою й губимо українсвку землю? Користають з того половці й пустошать наші землі та радіють нашим розладдям. Відтепер будьмо однодушні і спільно боронім та пильнуймо української землі"! Вчуймося в цей голос та з вірою в його непомильність приймім його як єдино спасенний для нас дороговказ. Боже, пробуди наше сумління!

НОВА КЕРЕНЩИНА

(Продовження зі стор. 2-гої)

проти російського імперіялізму ніколи не впадуть перед цими ворогами на коліна, бо обов'язок звільнення їх батьківщин є вічно всіх піднімаючий заклик до бою, і на задивлення світу героїчні бійці України віддавали і віддають щоденно на вівтар Батьківщини по частинах все своє — і серце і душу.

Керенський і його оточення підходять до демократії як до чогось зовнішнього, нерівного їм. Здати ж політичний іспит демократа — це значить усім полум'ям серця полюбити волю і незалежність, як свою, так і своїх сучасників; це значить з пристрастю жагучого протесту і боротьби зустрічати кожний порух, а тим більше поступ тиранії: чи комуністичної, чи фашистівської; це значить боротись проти всіляких видів загарбництва і гноблення. А де ж це в собі знайдуть поборники кулачного права?

Українці під російським імперіялізмом свою державну незалежність вистраждали. Вони не потребують за неї голосувати, бо вона є невгасима правда їхнього життя. „Між царською Росією і сучасною комуністичною для нас немає різниці, бо обидві вони являють собою тільки різні форми московської деспотії та імперіялізму. І д е а л української державности не може бути втиснутий у вузькі межі федерації, конфедерації, тим більше автономії, ні з Росією, ні з ким би то не було" — С. Петлюра.

Керенський і його люди шукають втіхи в політичних фантазіях. Їм безмірно подобається їхнє „державне минуле". Воно, звичайно, кожному російському імперіялістові дуже невигідно відмовлятись від загально відомих в їхніх колах „прав старшого брата". Керенському і його приятелям занадто відомі п р и в і л е ї цих „прав".

Бувало надходить весна — уже „менший брат" з України висилає безперервно до Москви, Петербурґу і інших місцевостей Росії свіжу городину; сам не доїсть, а „старшому братові" мусить дати. Або бажається щоденно мати смачні сніданки — то „менший брат" невтомно висилає потяги яєць та свіжої солонини. Про осіб теж не забуде і м'ясива та горілки перешле, а для закуски і вишень полтавських і полуниць київських і багато іншої смачної всячини. І для вечері також знову про все постарається „менший брат", бо він же продукує безліч цукру для чаю, а до цього ще й масла з сиром додасть. Ну чому не жити, за всім турбується „менший брат", а „старшому братові" залишається лише їсти, пити та руку простягати. Ну яких ще „прав" бажати керенщині, звичайно ж не тих, за якими живе і якими міцно зв'язаний „менший брат"!

Тому не диво, що й тепер розум пана Керенського і його послідовників міркує осторонь політичної дійсності і практики, осторонь історії. І як вони не стараються, як не намагаються, все ж ніяк не спроможуться десь подіти, практику, та заховати від людей історію. Та, зрештою, все це їх в їхніх намірах тепер не зупиняє, вони вирішили продовжувати робити так, як і завжди, як від них вимагає їхній імперський інстинкт.

Після зради демократії словом і ділом в 1917 році, вони назавжди залишились політичними банкротами і з цього безвиглядного стану їх вже ніколи не піднімуть на рівень творців політичної сучасности навіть найщедріші руки засліплених ними деяких американських жертводавців. Бо засівши вигідно в колі російських імперіялістів, їх уже ніхто відти нічим не виманить в сучасну політичну дійсність демократії.

Їм і в голову ніколи не прийшло, що демократія — повновартісне життя, безпосереднє і незалежне, вільне і звичайне і що лише дійсна демократична політика є серцем здорового, повноцінного політичного життя, і що тільки вона—це серце сучасности розганяє свіжу кров в здоровому організмі людства, відновлюючи і поповнюючи його сили для ще повнішого і ліпшого життя і розквіту.

(Закінчення буде).

ВІСТІ З УКРАЇНИ

(Нотатки з совєтської преси)

ПОСТАЧАННЯ ЗЕРНА ВІДСТАЄ

„Радянська Україна' 'в окремій передовій від 19. 7. гостро скритикувала місцеві партійні організації за те, що вони слабо кермують справою збирання й віддання державі хліба в колгоспах України. На низці прикладів передова створила, що в Запорізькій, Дніпропетровській, Кіровоградській, Одеській і Миколаївській областях „темпи збиральних робіт недостатні й не забезпечують їх проведення в стислі строки й без втрат". По думці партії, причина відставання в тому, що колгоспи належно не користуються „багатющою технікою", часто не вміють зорганізувати постачання палива тракторам, розділити роботу й, замість машинами, врожай збирають „навіть вручну косами й серпами". Неполадки стверджено також на заготівельних пунктах, де трапляються довжелезні застої автомашин і возів з зерном, затримування зерна до того часу, аж воно, будучи вогким, почало в засіках горіти, зсипання — за браком місця — під відкритим небом на невигладженій площі і т. п.

„ЦЕ ЛИШЕ ПОЧАТОК"

В половині серпня минуло 5 років від появи постанови ЦК ВКП(б) про журнал „Звезда" і „Ленинград", ухваленої з ініціятиви самого Сталіна. В постанові сказано було, що „сила совєтської літератури, найбільш передової літератури в світі, полягає в тому, що вона є літературою, у якої нема і не може бути інших інтересів, крім інтересів народу, інтересів держави".

В роковини, які збіглися з чисткою в Україні, цю постанову партія витягнула наверх і заявила, що в підсовєтській літературі українською мовою „замість нещадно бити по ідеології буржуазного націоналізму, окремі твори протаскували націоналістичні тенденції, націоналістичні погляди..." Такі твори були написані не в інтересах народу та держави. Нарід закономірно відкинув їх. Після виступу „Правди" з'явилося більше критичних виступів на літературні теми. Але це лише початок. Завдання полягає зараз у дальшому розгортанні критики, в охопленні нею всього найширшого кола питань літератури. Від критиків вимагається високий рівень ідейно-політичного і теоретичного порядку, партійність, принципіяльність..."

АКАДЕМІЯ НАУК УССР

налічує тепер 95 дійсних членів, 107 членів-кореспондентів, 88 докторів наук, 680 кандидатів наук. 49 учених в УССР отримали сталінські нагороди. Комуністична партія не вдоволена підбором, розстановкою, використанням, атакож підготовкою та ідейно - політичним вихованням наукових кадрів. В висуванні молодих наукових кадрів партія вимагає „особливу увагу приділити питтанням виховання аспірантів у дусі марксистсько - ленінської теорії большевицької принципіяльности і непримиренности до лженаукових теорій і проявів буржуазної ідеології, зокрема українського буржуазного націоналізму".

ПОВІДОМЛЕННЯ

ЗЛУЧЕНОГО УКРАЇНСЬКОГО АМЕРИКАНСЬКОГО ДОПОМОГОВОГО КОМІТЕТУ

1. Зголошення делеґатів на на Треті Загальні Збори

Треті Загальні Збори ЗУАД-Комітету відбудуться у Філаделфії, в приміщенні Готелю Бельв'ю - Стретфорд, на розі вулиць Брод і Волнут, у днях 12, 13 і 14-го жовтня 1951 р. Щоби дати змогу діючим членам (організаціям) ЗУАДК вирівняти свої членські вкладки, Екзекутива ЗУАДК продовжила реченець вплати членьских вкладок та зголошень делеґатів на Збори до 1 жовтня ц. р. З уваги на велике число вже зголошених делеґатів Екзекутива ЗУАДК закликає щераз усіх діючих членів (організації) вирівняти всі формальності, зв'язані з участю у Зборах, якнайскоріше та в цей спосіб допомогти провести ці важливі наради в найкращому порядку.

2. Мистецька виставка

Підчас Загальних Зборів відбудеться виставка праць наших мистців (малярів і скульпторів), як теж і виставка української преси й українських видань та підпільної літератури.

Мистецький Комітет, який підготовляє цю виставку, звертається з проханням до наших мистців надсилати на виставку не більше трьох експонатів (образи повинні бути оправлені в рамки). Мистці, які живуть в Ню Йорку й околиці, можуть передати свої експонати до Літературно - Мистецького Клюбу, звідкіль ці речі будуть перевезені до Филаделфії. Безпосередньо проситься висилати свої праці на виставку на адресу:

The Bellevue-Stratford Hotel, Broad & Walnut Streets, Philadelphia 2, Pa.

повідомляючи рівночасно дирекцію ЗУАДК про: а) ім'я, прізвище й адресу мистця; б) назву експонату; в) його вартість — на адресу канцелярії ЗУАДК у Филаделфії (подану нижче).

3. Маніфестаційне Свято - Концерт

З нагоди Загальних Зборів ЗУАДК у сьомі роковини існування цієї організації відбудеться в суботу, 13. жовтня 1951 року, о год. 8-ій ввечорі у великій залі Метрополітен Опера Гавз у Филаделфії, на розі вулиць Брод і Попляр, велике свято-концерт. Участь у цьому святі приймають Театр-Студія Йосипа Гірняка, Театр Володимира Блавацького, Нюйорський хор „Думка" під проводом Л. Крушельницького, злучені хори міста Филаделфії під проводом Ю. Оранського, балерина Рома Прийма та інші. Це свято ноcитиме маніфестаційний характер подяки американському народові і його урядові за зрозуміння українських потреб головно у вирішенні проблеми українських скитальців. У святі візьмуть участь визначні американські державні мужі. Гуртові поїздки на це свято з інших місцевостей можна організувати в порозумінні з дирекціями залізниць, чи автобусних ліній, або теж за посередництвом ЗУАДК.

4. Готель

Приміщення в готелі на час Загальних Зборів треба замовити заздалегідь, пишучи на вище подану адресу Бельв'ю-Готелю або до канцелярії ЗУАДК.

5. Гості

Дирекція ЗУАДК ще раз запрошує українських вояків, які тепер у рядах американських збройних сил, прибути на Загальні Збори ЗУАДК або — коли це неможливе — прислати на адресу канцелярії ЗУАД Комітету відомості про себе і свою знимку. Рівночасно Дирекція ЗУАДК звертається із запрошенням до всіх добровольчих працівників ЗУАДК, які вели переселенчу, чи збіркову акцію (зокрема переселенчі осередки в Ню Йорку, Бостоні, Филаделфії, Нюарку, Балтімор, Пітсбурґ, Скрентон, Клівленд, Дітройт, Шікаґо, Міннеаполісі, Провіденс, Вунсокет і інші), щоб воно явилися на Зборах із перев'язками ЗУАД Комітету і зайняли призначені для них почесні місця. Було б дуже побажаним, щоб усі переселенчі осередки прислали свої знимки. Переселенчі осередки в Ню Йорку, Бостоні, Ню Орлінс і Сан Франсіско повинні привезти із собою таблиці ЗУАДК, яких вживали у пристанях підчас причалювання кораблів.

6. Впорядчики

Дирекція ЗУАДК висловлює подяку громадянам Филаделфії й околиці за зорганізування окремого Комітету, який займається допомогою в проведенні святочної маніфестації з нагоди Загальних Зборів ЗУАДК. Вже зголосились на впорядчиків 120 українських американських ветеранів на почесну сторожу, 70 ветеранів української армії і 70 пластунів і пластунок.

Позамісцеві організації ветеранів і пластунів зголосять своє приступлення до впорядчиків якнайскоріше на адресу Дирекції ЗУАДК.

У всіх справах, зв'язаних із Третіми Загальними Зборами і Маніфестаційним Святом, просимо звертатись на адресу Головної Канцелярії ЗУАДК у Филаделфії.

UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE
P. O. BOX 1661, PHILA. 5, PA.

Злучений Український Американський Допомоговий Комітет

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА

● **З Югославії до Трієсту була виселилась група українських еміґрантів, опинившись тут у англо-американських таборах, звідкіля вони можуть виїхати до інших країн поселення.** Група має свою управу, від імени якої Георгій Гимзович написав листа до лондонського тижневика „Українська Думка". „Вас, братів і сестер, — пише Гимзович, — що живете в Австралії, ЗДА, Канаді та Новій Зеландії, просимо, щоб ви, по своїх силах, прийшли з допомогою для нас. Усім вам теплий привіт від нас".

● **В Португалії, у Фатімі, на студійному тижні католицької студентської молоді брав участь делеґат** від української студентської організації „Обнова" — Юрій Кекіш із Мадриду.

● **Альбертійські українці (Канада) мають тепер чотирьох своїх послів у провінційному парляменті.** Українці в Манітобі ведуть перед у провінційній політиці, бо від 1915 року до тепер вибрали були всього 16 послів, в Альберті було всіх з теперішними 10, а в Саскачевані 6. Минулого року федеральний посол І. Дікур був призначений дорадником канадійської делеґації до ОН.

● **Єдиний українець, що цього року** вступив до всесвітньо - відомої французької Школи Вищих Комерційних Наук — це Володимир Везносюк, який, народж. у Франції завдяки стараниям батьків виріс свідомим українцем, закінчив лицей і витримав іспит до „От етюд комерсіяль", де на 250 місць тримали іспит 1600 кандидатів.

● **Один примірник „Кобзаря" Т. Шевченка,** виданого в Ст. Петербурзі 1840 р., дістався до рук Союзу Українців у Великій Британії. Як рідну книгу, СУВ здепонував цінний примірник у Британському Музеї. Головний завідувач Музею Е. Б. Олдмен з цього приводу написав до СУВ-у між ін. таке: „З уваги на те, що книга становить собою рідкість, вона буде вміщена у скриньці під замком і ключем, а не на звичайній книжковій полиці. Я догляну за тим, щоб разом з книжкою було вміщене ствердження, що книжка здепонована в характері позички Союзом Українців у Великій Британії".

ПОДЯКА І ЗОБОВ'ЯЗАННЯ

Канадійські комуністи українського роду, отримавши від Сталіна „в подарунку" пам'ятника Т. Г. Шевченкові та поставивши його в Палермо коло Торонто, написали листа-подяку. „Привіт тобі, наш рідний, великий український народ, — говориться в листі, — привіт і найщиріша подяка від сотень тисяч твоїх синів і дочок з далекої, заокеанської Канади. Привіт і подяка за твій великий подарунок... Ми серцем і душею завжди переживали всі твої, український народе, болі і радощі. І найщасливішими хвилинами в нашому житті в Канаді були ті часи, коли ми дізналися, що народ України в братньому союзі з всіма народами могутнього совєтського союзу, і, в першу чергу, з великим російським народом, звільнився на своїх рідних землях від соціяльного і національного гніту, возз'єднав усі свої землі в єдиній українській совєтській державі і засяяв у сім'ї вільних і рівних республік совєтського союзу". Наприкінці листа канадійські комуністи українського походження поклялися, що вони не пошкодують сил „у боротьбі за мир у всьому світі", до якого провадить Сталін.

(У. Думка)

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ, БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА—ЦЕ СИЛА

НОВІ ІМІҐРАНТИ

Українці, що приїжджають старанням ЗУАДКомітету кораблем „Дженерал Блечфорд" до Ню Йорку дня 25-го вересня:

Боґачов Іван, Ерна, Анна, Лєна; Бойчук Василь, Оксана, Ольга; Будуляк Григорій, Катерина, Григорій; Булай Михайло, Аліса; Ґрецінґер Людмила; Хоменко Микола, Гавриленко Григорій, Марія, Софія; Відовський Валентин; Камінський Петро, Францішка, Осипа; Колодяшний Теодор; Муринець Іван, Катерина, Марія, Ірина, Ярослав; Савюк Володимир, Марія-Анна, Володимир; Слуцький Віталій; Білинський Володимир, Марія; Іванишин Микола, Ксеня, Степан, Славка, Микола; Карнілович Сергій; Ключко Андрій; Кот Петро, Марія, Едіт, Марія; Кравченко Олена, Іван, Марґарита; Паранюк Антін, Марія, Едіт; Рилко Марія, Омелян, Петро; Станицький Евстахій, Станислава, Петро, Степан, Марія; Тищенко Микола, Анна; Марк Фрідріх, Ярослава, Андрій; Цюпак Розалія, Михайло; Гринчук Ілля, Марія, Ірина, Леся; Козицький Степан, Теодозія; Лелик Василь; Пахнич Анна; Сенков Степан, Катерина, Анна, Михайло; Золобчук Михайло, Ґертруда, Иоахим.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

БОФАЛО, Н. Й.

З пластового життя

Невелика числом пластова станиця в Бофало здобулася на велике діло. На провесні біжучого року за ініціятивою і заходом пл. сеніора М. Борачка в недалекому Норт Калінс знайдено відповідну для пластування площу. На ділі це й не площа, а запущена фарма. Там і травою зарослий суничник і здичілий виноградник, там і декілька старих дерев і спорий шмат ліса. Ліс прямо заповітник, місцями й не пройти. Є і потічок і яр довкруги нього і ціла площа горбовинна. Разом всього понад 10 гектарів.

Не багато ця площа мала коштувати, всього $2500, але в касі нічого не було, гроші треба було зібрати. Тут знова в пригоді станув неструджений пл. сеніор Борачок. Обїхав буквально всю скитальчу Україну і гроші найшлися. В грошевих датках на цю прекрасну ціль перед ведуть рішуче пластуни. Вони й охрестили новий набуток „Новим Соколом" і так ця назва й прийнялася.

Між 1-15 липня там вже таборувало понад 60 осіб нашої пластової дітвори й молоді з Бофало, Рочестер і Клівленду. Були й семилітки, були й тут народжені хлоп'ята, — однаково захоплені табором і пластовою ідеєю.

Чого там не зроблено! Через потічок побудовано чепурний та сильний місток, до дівочого табору построєно тривкі сходи, викладені камінням, пристосіблено доїзд, обчищено і прикрашено площу під ватру, а згодом побудовано малу, стилеву хатку і магазин на знаряддя, кухню, а врешті капличку. Все те невтомна праця дітей і старших, а то й зовсім старших пластунів. Між ентузіястами праці зустрічалося й Верховного Отамана Українського Пласту проф. Северина Левицького.

18-го і 19-го серпня на „Новому Соколі" відбулася ще одна вдачна імпреза. Пластуни розбили шатра на два дні і посвятили площу. В навечеріє посвячення, в суботу, запалено величаву ватру і витворився милий і романтичний настрій. Нагадувалися рідні Карпати. Лунали пісні, жартами гомоніла гора і ліс. Член ГПС (Головної Пластової Старшини) інж. А. Мілянич з Дітройту розказував пластову бувальщину і серед поважної і святочної мовчанки присутніх кинув на вогонь ватри вінець з дубового листя на пам'ятку тим, що на все покинули наші ряди і засіли довкруги вічної ватри. Пані Ніля Стецьків з місцевого Осередка СУМА рецитувала настроєві уривки з Гоголя в супроводі дібраної музики.

В неділю на площі зароїлося. Тут українці з Бофало стрінулися із земляками, що поселилися в Рочестер, Клівленд, Ланкестер і других ближчих, чи дальших місцевостей. Прапор піднято, на престолі станув до Служби Божої о. декан А. Стеранка. По боках лавою пластуни і пластунки, з боку хресні батьки посвячуваної площі і репрезентанти установ. Стояв на струнко і невеличкий відділ СУМА. Після Служби Божої о. Стеранка виголошує палку патріотично-релігійну промову і благословить площу і табір. Верховного Отамана Сірого Льва пластуни обносять на руках кругом площі і вручають йому прекрасно виконаний в гуцульському стилі, символічний ключ від „Нового Сокола".

Настрій підноситься, у декого в очах дискретна сльоза.

Після Служби Божої слідують привіти. Від Головної Пластової Старшини промовляє пл. сеніор інж. А. Мілянич, від старої еміґрації п. А. Слотюк і жаліє, що старші українські поселенці в Америці приділили замало уваги своїм дітям. Від українців з центральних земель говорить інж. Василь Потішко, висловлюючи тверду віру в близькість кінця політичної зими на наших рідних землях і поворот нас усіх — молодих і старих з американського вирію в рідні сторонри. Від УККА говорить п. Михайло Лисак ,від місцевого Осередку СУМА п. Зенон Саган. І ще декілька промов і дітвора, молодь та гості спішать обідати. Між гостями було жіноцтво з немовлятками. Ці кандидати в пластуни не чули вже веселого гомону в пластовій кухні, не любувались вправами з серпами і квітами молоденьких пластунок, не підбадьорювались відбиванковими змаганнями пластунів і сумівців. Їм було не до того. Вони в холодку під опікою матерей спали.

Заходило тепле, літнє сонце, гамір на площі втихав, гості з жалем роз'їздилися додому.

А за два дні різкий дисонанс. Якась хуліганська рука поломила й потороща все що там було. Хатку спалено, посудину опрубано сокирами, містки позривано, прапоросну щоглу зрубано, капличку облято олією. Хуліґани не пощадили навіть лісових дерев. Багато покалічено, деякі зрубано. Матеріяльна шкода около ..2,000. На наші незагосподарені кишені — це багато. Поліція справників вже найшла. Це хлопцінедолітки з Норт Калинс. Хто їх туди післав — досі не найдено.

Пластуни тимчасом збирають гроші на покриття страти. Дещо вже зібрано, та до двох тисяч ще далеко.

ПІДПИСАНО ТОРГОВЕЛЬНИЙ ДОГОВІР МІЖ СХІДНОЮ І ЗАХІДНОЮ НІМЕЧЧИНОЮ

Берлін. Представники Західної Німеччини і під-совєтської східно-німецької „республіки" підписали тут вчора торговельний договір про товарообмін між східною і західними зонами. Договір має бути раніше апробований західними високими комісарами і щойно тоді увійде в силу. Проте, західні аліянти вже раніше дуже докладно провірили, щоби між пропонованими на обмін товарами не було нічого такого, що могло б скріпити совєтський воєнний потенціял і тепер вважається за певне, що договір буде апробований. Самі західно-німецькі власті поставили за передумову договору домагання, щоби Совєти скасували колектоване ними мито за переїзд західних транспортів через совєтську зону з Берліна на захід.

ЗРІСТ ЧЛЕНСТВА КАНАДІЙСЬКИХ ПРОФСПІЛОК

Організоване робітництво Канади мало причину особливо святкувати цьогорічний „Лейбор Дей" хоча б тому, що його членство зросло до небувалої досі в історії Канади кількости. Продовж тільки 1950-го року канадійські профспілки зареєстрували понад 22 тисячі нових членів, а першого січня 1951 р. було (згідно з статистичними даними федерального міністерства праці) 1,029,000 членів профспілок, значить на два відсотки більше, чим у попередньому році.

Особливий зріст членства профспілок у Канаді розпочався з 1939 року, тобто у воєнні роки. В згаданому році профспілки начислювали 359,000 членів. У 1942 р. під впливом приспішеної промислової продукції те членство збільшилося до 578,000. 1945-ий рік виказує новий зріст, а саме до 711. 000, підчас коли у 1949 р. статистика вперше відмічує понад мільйон членів канадійських профспілокк.

Приблизно 85 процент членів профспілок належать до тих профспілок, що є об'єднані з тією чи іншою з трьох великих центральних професійних організацій у Канаді. І так: членство тредьюйонів об'єднаних з „Трейд енд Лейбор Конґрес оф Кенада" (ТЛС) збільшилося за час від грудня 1949 р. на яких 2,5 відсотка. Цей зріст позначився головно в інтернаціональних тредьюньйонах, об'єднаних з ТЛС і Американською Федерацією Праці (АФЛ), як теж у „федеральних" профспілках ТЛС.

Членство тредюньйонів, об'єднаних з Канадійським Конґресом Праці, збільшилося від 1949 р. на понад 3 відсотки, тоді як Канадійська й Католицька Робітничі Конфедерації збільшили своє членство на більш як 7 відсотків.

„Трейд енд Лейбор Конґрес оф Кенада" являє собою найбільшу канадійську профспілкову групу, в якій є об'єднанна значна кількість профспілок загально - канадійського засягу та яка в січні ц. р. начислювала 2,982 відділи з 470, 926 членів. Молодша профспілкова організація — „Кенедієн Конґрес оф Лейбор" — мала у тому самому місяці 1,231 відділів з 312,532 членами. Інтернаціональні профспілки, незв'язані з цими двома об'єднаннями профспілок, начислювали 103,471 членів. Канадійська й Католицька Робітничі Федерації мали разом 440 відділів з 86,184 членами. „Нешенел Коунсіл оф Кенедієн Лейбор" начислювала 3,971 членів. 46,000 робітників були членами афілійованих (краєвих, реґіональних чи то льокальних) профспілок.

КАНАДА МАТИМЕ 16 МІЛЬЙОНІВ НАСЕЛЕННЯ В 1960 РОЦІ

Якщо виключити можливість світової війни до 1960 року, то Канада матиме в тому році 16 мільйонів мешканців, а в тому числі 6,5 мільйона людей до праці. Так твердить один із визначних канадійських промисловців, Г. М. Турнер.

Г. М. Турнер, президент „Кенедієн Дженерал Електрік Компані", висловився в своїй промові підчас Канадійської Краєвої Виставки, що в 1960 р. Канада розпоряджатиме новими 750 тисячами житлових приміщень, будуючи річно 115 тисяч таких приміщень.

● **Розбився стратокружляк** на вправах у Каліфорнії, при чому згинули три капітани, які становили його залогу. Літак упав у воду, тіла небіжчиків щезли безслідно.

● **Перший том новозредаґованої протестанської Біблії появився** в Ню Йорку. Над устійненням тексту працювало сім років 146 протестантських теологів під проводом д-ра Джорджа Бутріка з пресвитерської церкви при Медисон евеню. Цілість охоплюватиме 12 томів під спільною назвою „Ді Інтерпретер'с Байбл". Це буде третій переклад Святого Письма на англійську мову, доконаний протестантами.

● **На 11 сторінок ноту** вручив А. Вишинський французькому шарже д'афер у Москві, в якій попереджує Францію про небезпеку озброєння Німеччини за планом Шумана і Плевена.

● **Індійські урядові кола** передбачають поширення торгівлі з Японією після того, як буде складений двосторонний договір між цими двома країнами.

ВДАЛИЙ ДОСВІД З ІМПРЕЗОЮ НА КОРИСТЬ У.К.К.

Ню Йорк. — Улаштований за спонукою Українського Конґресового Комітету на зразок краєвих фестинів американський пікнік Об'єднаного Комітету Українських Національних Товариств у Ню Йорку, в неділю 16 вересня під назвою „Дня Народного Фонду", виявив повний успіх. Дякуючи прегарній погоді приїхало до Мейпл Гров Парку на Флошінґу коло 800 людей, частина яких розсілася при столах для товариської ґутірки, тим часом, як молодь стала до традиційних танців. У перерві промовляли адв. М. Гаврилко, ред. С. Шумейко, Ю. Рвай, С. Вожаківський, д-р Вол. Комаринський, після чого під керівництвом мґр. Р. Гуглевича зібрали на Народний Фонд $451.45. Під доглядом членів місцевих відділів У.Н.С. збір квитків при вступі дав понад $600, із значків $60, завдяки жіночим організаціям, як от Союзу Українок та інші, під керівництвом касієра О.О. буфет дав понад $600.

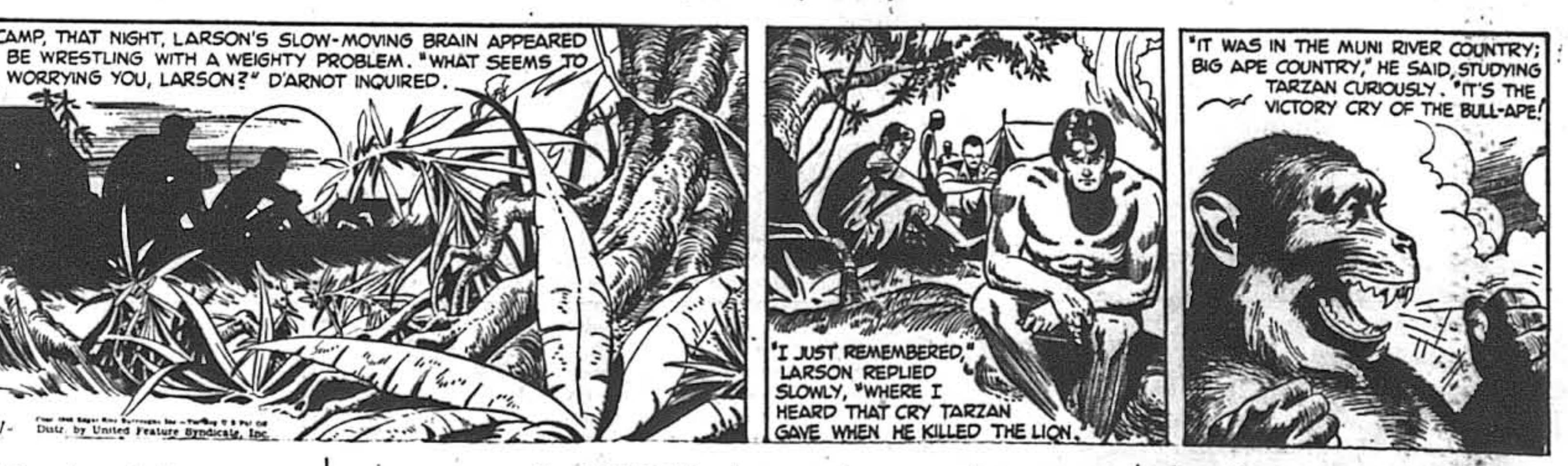
БРИТАНІЯ ПРИГОТОВЛЯЄТЬСЯ ДО ВИБОРІВ

Лондон. — Повідомлення премієра Атлі про встановлення дати нових загальних виборів до парляменту на день 25-го жовтня, заскочило, здається, всіх англійців, за виїмком самого премієра. Проголошення виборів стало першою політичною проблемою країни і до них вже почали підготовку дві головні партії, Лейбуристська і Консервативна, хоча на офіціяльну передвиборчу кампанію дозволяє закон щойно після розв'язання існуючого парляменту, що має наступити 4 або 5-того жовтня. Обидві партії вже почали в своїй пресі і в радіо з'ясовувати свої політичні плятформи, які різняться щодо внутрішньої політики, але цілком покриваються в закордонно-політичних справах, головно відносно комуністичної загрози та потреби оборони проти неї в союзі з усіми іншими вільними народами. З погляду на однозгідність в закордонній політиці та розбіжності у внутрішній, ця остання стає головним арґументом боротьби за майбутню владу в країні.

● **Юнія вуглекопів** процесує за поламання громадянських вольностей власниками шахт, урядовцями і судовими шерифами. Юнія вимагає відшкодування висотою $2,000,000 за те, що власники притягали до праці її членів поза умовою в контракті, а це — насилля над правом вільної організації, сказано в позві до федерального суду в Лексінґтоні, стейт Кентокі.

● **Урго Кеконен** зформував свій третій кабінет міністрів Фінляндії, до якого увійшли 7 аґраріїв, 7 соціялістів, 2 зі шведської партії і 1 незалежний.

ТАРЗАН, ч. 2687. Брате нетрів.

Тієї ночі у таборі неповоротний мозок Ларсона бився над важким питанням. „Вас, здається, щось турбує, Ларсоне?" — запитав Д'Арно.

„Я хочу як раз пригадати", відповів Ларсон поволі, „де я чув цей крик, що його вигукнув Тарзан, коли убив лева".

„Це було в околицях ріки Муні, в місцевості великих мавп", сказав він, напружено думаючи про Тарзана.